

Fysieke Leefomgeving

16 oktober 2026

Inzet en ondersteuning vanuit de VNG

Mark van Waas
Erik van Zijlen

De fysieke opgaven in een notendop

https://www.youtube.com/watch?v=EcDvj_jMV8E

Omgevingswet

Wonen

Energie

Mobiliteit en
bereikbaarheid

Afval & circulariteit

Landelijk gebied

Economie

Water, ruimte en
klimaatadaptatie

Vergunningverlening,
toezicht &
handhaving (VTH) en
milieu

Doelen stelselherziening omgevingswet

1 Inzichtelijk omgevingsrecht

Van een wirwar aan regels naar een inzichtelijk en voorspelbaar stelsel dat eenvoudig is in gebruik.

2 Leefomgeving centraal

Van een sectorale naar een samenhangende benadering van de leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving.

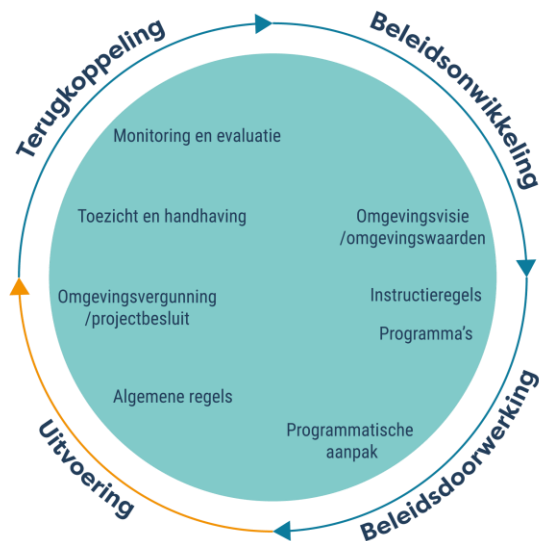
3 Ruimte voor maatwerk

Meer ruimte voor decentrale overheden voor gebiedsgericht maatwerk en het maken van eigen afwegingen.

4 Sneller en beter

Snellere en betere besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

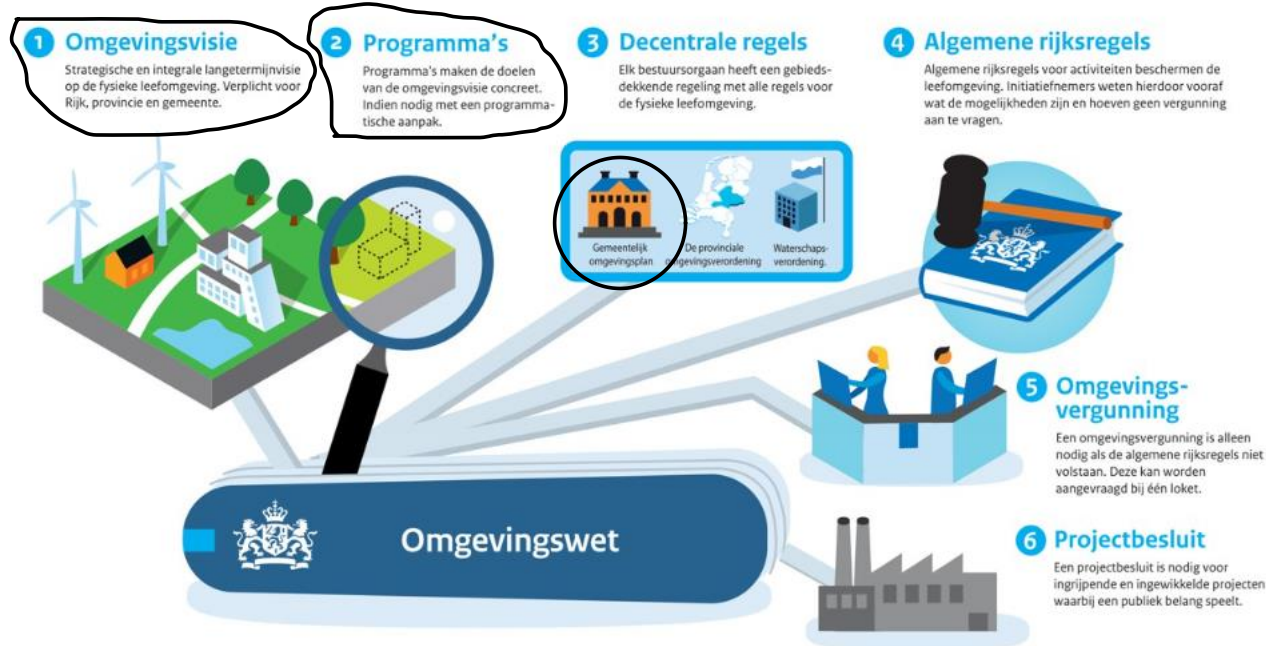
Beleidscyclus

Anders werken

De 6 instrumenten

Bevoegdheden (en verplichtingen) van de gemeenteraad

- **Omgevingsvisie en omgevingsplan**
- Inpassing **omgevingsvergunning** (binnen 5 jaar) in omgevingsplan
- Welstandsbeleid als beleidsregel
- Aanwijzen commissie Rijksmonumenten (en eventueel omgevingskwaliteit)
- Monitoring **participatie**proces
- Monitoring programma's en omgevingswaarden
- Verklaring van geen bedenkingen verdwijnt, er is wel **bindend adviesrecht**
- **Participatieverplichting** kan bij aangewezen buitenplanse omgevingsplanactiviteiten
- **Participatiebeleid** vaststellen

Bevoegdheden (en verplichtingen) van het college van B&W

- Programma's
- Omgevingsvergunning
- Maatwerk via beschikking
- Delen van omgevingsplan vaststellen, indien gedelegeerd
- Voorbereidingsbesluit, indien gedelegeerd
- Beleidsregels vaststellen

Voor toelichting en meer informatie

<https://vng.nl/artikelen/podcasts-omgevingswet>

<https://vng.nl/onderwerpen/gemeenteraad-en-de-omgevingswet>

[A-Z-index](#)[Over ons](#)[Werken bij](#)[Leren bij](#)[Pers](#)[Contact](#)[Vrij](#)[Waar bent u naar op?](#)[ONDERWERPEN](#)[NIEUWS](#)[AGENDA](#)[Home / Artikelen / Raadgever Afval](#)

Raadgever Afval

Onderdeel van Fysieke leefomgeving

Minder restafval, meer hergebruik, betaalbare inzameling, gemeenten zoeken in hun afvalbeleid een balans tussen milieudoelen, dienstverlening. Tegelijk spelen landelijke doelen, producentenverantwoordelijkheid, bredere circulaire opgaven. Welke keuzes kan de gemeenteraad maken? De raad ziet op uitvoering en kosten? Deze raadgever helpt raadsleden bij het vaststellen en controleren van het gemeentelijk afvalbeleid.

Wettelijke taken gemeenten en landelijke kaders

Raadgever Circulaire economie

Onderdeel van Fysieke leefomgeving

Grondstoffen worden schaarser, prijzen stijgen en geopolitieke afhankelijkheid neemt toe. Tegelijk staan gemeenten voor grote opgaven zoals woningbouw, klimaat en een sterke lokale economie. Met een (meer) circulaire economie kunnen gemeenten omgaan met deze uitdagingen zonder steeds meer grondstoffen te gebruiken.

Door materialen slimmer te gebruiken, producten langer te laten meegaan en grondstoffen opnieuw in te zetten, is een circulaire economie minder afhankelijk van schaarse grondstoffen en beter bestand tegen toekomstige schokken. Dat draagt bij aan duurzaamheid, door reductie van de CO₂-uitstoot, en aan een toekomstbestendig vestigingsklimaat en een economie die over 15 tot 20 jaar nog draagbaar is.

Fysieke leefomgeving

- > Raadgevers
- > Raadgever / Ontwikkeling
- > Raadgever / Omgeving
- > Raadgever /

Waar kan de raad op sturen en controleren?

De raad kan sturen op:

- ambitieniveau: hoeveelheid restafval, percentage hergebruik, service aan inwoners
- keuze van het inzamelsysteem
- ontwikkeling van kosten en afvalstoffenheffing
- benutting van UPV-vergoedingen
- communicatie en gedragsbeïnvloeding

Mobiliteit en bereikbaarheid

“Mobiliteit gaat niet alleen over verkeer en vervoer. Het gaat over de bereikbaarheid van woningen, werk, onderwijs, zorg en voorzieningen. Gemeenten staan daarbij voor grote opgaven op het gebied van onderhoud, veiligheid, duurzaamheid en toegankelijkheid.”

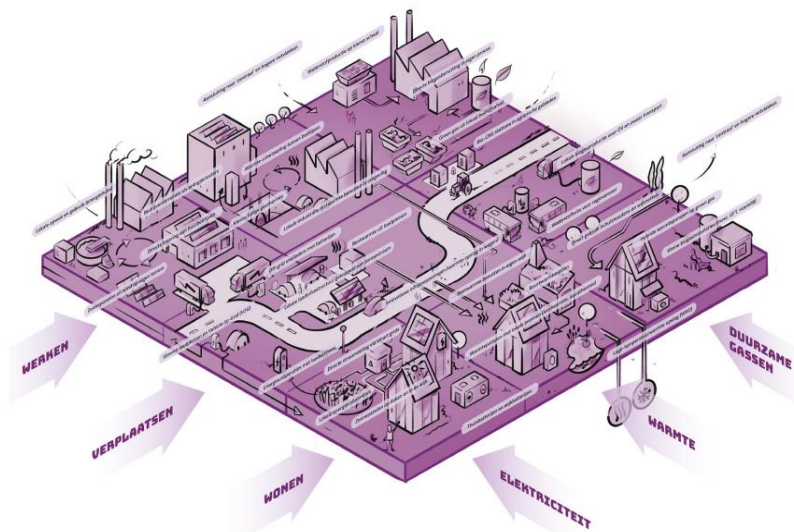
1. Beheer en onderhoud van infrastructuur
2. Bereikbaarheid van woningen en voorzieningen
3. Verkeersveiligheid
4. Verduurzaming van mobiliteit
5. Toegankelijke mobiliteit voor iedereen

Wat kan een raadslid doen?
Vragen stellen over de staat van gemeentelijke infrastructuur, vervangingsopgaven en de financiële consequenties voor de komende jaren.

DRIJVENDE KRACHT VOOR VERANDERING BOTST OP KETENS VAN ENERGIE

Uit alle verkenningen die we afgelopen jaren gedaan hebben blijkt dat de omslag van het energiesysteem wordt gedreven door ontwikkelingen van buiten de energiesector. Deze botsen op de ketens van energie die vaak niet meer kunnen leveren.

- Er moeten duurzame **huizen gebouwd** worden en bestaande bouw moet verduurzaamd worden en **van het gas af**;
- **Publieke faciliteiten** als zwembaden en sportverenigingen moeten **verduurzamen**;
- **Bedrijven** moeten kunnen **groeien** en **verduurzamen**;
- **Mobiliteit** moet van **fossiele brandstoffen** over op voornamelijk **elektriciteit**;
- We willen als **maatschappij weerbaar zijn** en **minder afhankelijk** van (fossiele) energie en technologie uit onder andere Rusland, de Verenigde Staten, China en het Midden-Oosten.

De ontwikkelingen rondom wonen, werken en verplaatsen botsen overal in het land op de ketens van energie

Het inwerkdossier

Thematische pilaren

Het document behandelt zeven thematische pilaren:

- I. De gemeenteraad en de energietransitie
- II. Energiesysteem
- III. Duurzame opwekking
- IV. Verduurzaming gebouwde omgeving
- V. Verduurzaming mobiliteit
- VI. Verduurzaming industrie
- VII. Participatie, vertegenwoordiging, communicatie en draagvlak

Inhoudelijke bouwstenen

Drie informatieve bouwstenen:

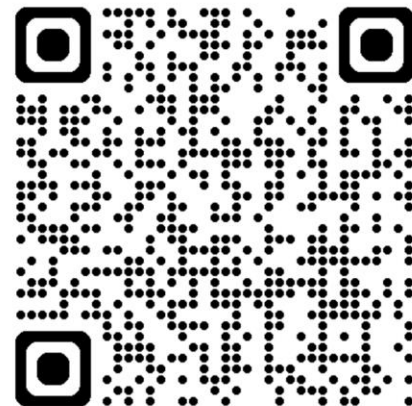
1. Context en kaders: Wettelijke kaders, bindende afspraken, mijlpalen
2. Externe actoren: Wie speelt een rol en wat is hun belang
3. Verdieping en bronnen: Literatuur, data, opleidingen en netwerken

Vijf bouwstenen met handelingsperspectief:

4. Kaderstelling: Welke kaders stelt de raad
5. Besluitvorming: Welke besluiten neemt de raad
6. Controle: Hoe controleert de raad de uitvoering
7. Financiën: Welke rol speelt de raad bij financiën en begrotingen
8. Participatie: Hoe organiseert de raad betrokkenheid

Inwerkdossier energietransitie raadsleden

**Maak als raadslid een vliegende
start in de energietransitie!**

Milieu & Gezondheid

[A-Z-index](#)

[Over ons](#)

[Werken bij](#)

[Leren bij](#)

[Pers](#)

[Contact](#)

[Vraag het A'](#)

Waar bent u naar op zoek?

[ONDERWERPEN](#)

[NIEUWS](#)

[AGENDA](#)

[Home](#) / [Nieuws](#) / VNG bepleit nationaal programma luchtkwaliteit

VNG bepleit nationaal programma luchtkwaliteit

Nieuws

donderdag 6 maart 2025

De VNG en IPO bepleiten een nationaal programma luchtkwaliteitsnormen. Op die manier voorkomen inwoners kunnen wonen, werken en recreëren in

[Lees het position paper Luchtkwaliteitsrichtlijn en Richt](#)

Stad + Groen

Gezondheid begint in de wijk, stelt VNG-analyse

NIEUWS BELEID & JURIDISCH

Heleen Kommers, vrijdag 8 mei 2026 84 sec

Groen en inrichting openbare ruimte krijgen nadrukkelijker rol in gezondheidsbeleid

Gezondheidsverschillen in Nederland ontstaan vooral op wijkniveau. Dat blijkt uit een recente analyse van de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten). Volgens de organisatie hangt gezondheid sterk samen met factoren in de leefomgeving, zoals woningkwaliteit, mobiliteit, groenvoorzieningen en sociale samenhang. Daarmee verschuift de aandacht van alleen zorg naar de inrichting van de openbare ruimte en de wijk.

www.stad-en-groen.nl/statistieken_gipbanner.asp?relatie_id=1797

[bestuur en organisatie](#)

[financiën](#)

[ruimte en milieu](#)

[sociaal](#)

[digitaal](#)

[carrière](#)

[juridisch](#)

Binnenlands Bestuur

[abonneer nu](#)

Economie

<https://www.youtube.com/watch?v=YiXz-bapjJI>

Sturingsmogelijkheden raadsleden

Raadsleden hebben vooral sturingsmogelijkheden in de beleidsontwikkeling en uiteindelijk het vaststellen van beleid. Relevant voor ondernemers zijn plannen voor vestigingslocaties, bereikbaarheid en omgevingsplannen.

Belangrijke uitdagingen voor de komende raadsperiode zijn:

- Het aanjagen van transities op het vlak van energie, verduurzaming, digitalisering en circulair ondernemen
- Het vormgeven van de arbeidsmarkt van de toekomst
- Verduurzaming van werklocaties
- Het aantrekkelijk houden van stads- en dorpscentra

Landelijk gebied

- Betrokkenheid bij ministeriele taskforce landbouw, natuur en stikstof: Nederland van het stikstofslot
  - Zoneringsaanpak: ruimte voor gebiedsgerichte afwegingen
  - Uitvoering centraal: uitvoeringsaanpak landelijk gebied
- Natuurherstelverordening: uitvoerbaar en haalbaar natuurplan (sept 2027)
- Belangrijke thema's:
  - Veranderend grondgebruik: toegang tot grond
  - Convenant gewasbescherming: landelijke kaders
  - Geitenhouderijen en gezondheid omwonenden
  - Sociaal-economische vitaliteit landelijk gebied

<https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/vng-raadgevers>
Gemeenteraad en de
energietransitie | VNG
Gemeenteraad en de
Omgevingswet | VNG
Voorpagina | Nationaal
Expertisecentrum Woningbouw
Positieve Gezondheid - Institute
for Positive Health (iPH)